Nr. 2.

Warszawa

29 października / 11 listopada 1865 r.



Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

STAN TARGU I POŁOŻENIE OGÓLNE.

Stagnacja interesów nie ustaje, obrót wexlowy słaby; wszakże zanotować należy pewne polepszenie w usposobieniu. Kurs wexli na Berlin, Londyn i Paryż, w tygodniu nieco się obniżył, a Listy zastawne podniosły się znacznie, bo prawie o 5% (z 80½ na 85⅓). Wpłynął wprawdzie na to podniesienie jednorazowy zakup na znaczniejszą sumę; można jednak upatrywać i stałe polepszenie położenia, gdy podobny objaw ma miejsce i na wielkich targach pieniężnych, — co jakkolwiek od nas dalekie, wszakże na ruch kapitałów w ogóle oddziaływać musi.

P. Forcade w *Semaine Financière* zaznacza pomyślne objawy stanu cyrkulacji w bankach angielskim i francuzkim, a obok tego uspokajającą dążność rządu cesarskiego do oszczędności, już objawioną w przyjętéj zasadzie zwinięcia poborców skarbowych i poruczenia bankowi służby kasowéj, a spodziewaną głównie w wydatkach wojskowych.

Z drugiéj strony, minister Unji amerykańskiéj, pan Mac Culloch, uznaje konieczność przywrócenia wymiany na metal (specie payment), oraz stałéj normy monetarnéj (legal tender). Tą tylko drogą, według niego, można uregulować i zmniejszać dług publiczny i zaprowadzać ład w finansach; inaczéj „zamiast zdążać do pomyślności, idzie się wprost do bankructwa."

Nakoniec, obok tych zamierzeń, postawmy fakta dokonane w Anglji: budżet od r. 1856 zmniejszony przez zniżenie podatków z 88 do 62⅓ miljonów f. st. a pomimo to, dług również zmniejszony z 819 do 808, 28 miljonów f. st. Tak prawidłowe wzięcie się wielkich potęg finansowych nie może pozostać bez wpływu na interesa i targ ogólny pieniężny.

KURSA GIEŁDY.

w tygodniu od 3 do 9 listopada.

		Stopa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 3 List.	Sobota 4	Poniedz. 6	Wtorek 7	Środa 8	Czwar. 9	Stosunek ost. do pari na 100
				R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.										
a) Rządowe.										
Polskie.	Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	.	$85,06\frac{2}{3}$	$85\frac{1}{15}$
Polskie.	kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,43\frac{1}{3}$	.
Polskie.	Obligacje cząstkowe (zł. 500)	4	75	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	Certyf. banku na Obl. cz. *A* (z. 300)	5	45	52	.	.	.	.	.	$115\frac{1}{2}$
Polskie.	„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	„ „ „ *B* (z. 200)	5	30	.	.	.	.	.	.	.
Polskie.	Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	15	6,15	.	.	.	.	.	41
Ruskie.	5-ta pożyczka (500)	5	100	$89,69\frac{4}{5}$	.	.	.	.	.	$89\frac{7}{10}$
Ruskie.	Pożyczka premjowa (100)	5	100	110,50	.	.	.	109,67	109,66	$109\frac{2}{3}$
Ruskie.	Metaliki (300) lutowe	4	100	$100,08\frac{1}{2}$	.	.	.	.	100,25	$100\frac{1}{4}$
Ruskie.	Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100	.	.	.	.	100	100
Ruskie.	Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	91	.	.	.	.	.	91
b) Towarzystw i Spółek.										
Polskie.	Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	15	$12,06\frac{1}{6}$	$12,15\frac{1}{2}$	$12,30\frac{1}{6}$	$12,52\frac{1}{2}$	$12,67\frac{1}{2}$	$12,79\frac{2}{3}$	$85\frac{1}{3}$
Polskie.	kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,22\frac{1}{2}$	.
Polskie.	Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	79	.	.	.	.	.	$131\frac{2}{3}$
Polskie.	„ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	.	.	71	.	71,50	$71\frac{1}{2}$
Polskie.	„ „ Teresp. (100)	5	100	100	100	100	100	100	100	100
Polskie.	„ „ Łodzk. (100)	5	100	100	.	100	.	.	100	100
Rus.	Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	123,75	.	123,50	.	.	.	$98\frac{4}{5}$
Rus.	Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500)	$4\frac{1}{2}$	100	92,50	.	.	.	.	.	$92\frac{1}{2}$
2. Wexle.										
	Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,85	112,80	112,80	112,65	112,35	112,65	112,65	$121\frac{1}{3}$
	Gdańsk (100) „	.	92,85	.	.	113,50	.	.	.	$121\frac{1}{6}$
	Hamburg (M. B. 300) „	.	141,02	.	.	.	172,50	.	.	$122\frac{1}{3}$
	Londyn (Ł. 1) „	.	6,30	7,66	7,66	7,63	7,63	7,66	7,64	$121\frac{1}{4}$
	Paryż (Fran. 300) „	.	75	91,80	91,80	91,50	91,20	91,80	91,35	$121\frac{4}{5}$
	Wiedeń (Gul. 150) „	.	(*) 92,85	105,60	.	105	105	105	.	$113\frac{1}{12}$
	Petersburg (Rub. 100) „	.	100	99,25	.	99,33	.	.	99,25	$99\frac{1}{4}$
3. Monety.										
	Półimperjał	.	5,15	6,25	.	6,28	.	.	.	$121\frac{9}{10}$
	Napoleondor	.	5	.	.	6,18	.	.	.	$123\frac{3}{5}$
	Dukat holenderski	.	3	3,60	.	3,70	.	.	.	$123\frac{1}{3}$
	Rubel srebrny	.	1	.	.	1,19	.	.	.	119
	Talar pruski	.	0,92.85	.	.	$1,14\frac{1}{3}$	.	.	.	$123\frac{1}{7}$
	Gulden austrjacki	.	(*)61,9	.	.	0,71	.	.	.	$114\frac{2}{3}$

(*) W poprzednim Nrze sprostować należy według tego pari: stawiąc w ostatniéj rubryce kurs wexla na Wiedeń $114\frac{1}{3}$ (zamiast 118), a Guldena $115\frac{1}{2}$ (zamiast $119\frac{1}{6}$).

CENY

w miastach (za Sierpień).

	ŚREDNIE CENY W MIASTACH GUBERNJI					w Ogóle
	Warszaw.	Radomskiéj	Lubelskiéj	Płockiéj	Augustow.	
Robotnik pieszy.........	0,44	0,34	0,46	0,46	0,40	0,40
„ 1 konny........	1,19¼	0,97	0,98½	1,31½	1,05	1,10
„ 2 konny........	2,12½	1,69	1,59	2,15½	1,74	1,86
Koń mierny............	60.	52,90	47,75	56,63	38,30	51,11
Wół „	33.	32,25	30,06	37,09	26,11	31,70
Zboże:						
Pszenica.....*korzec*.	5,48	5	5,07	5,39	5,85	5,36
Żyto........ „	3,68	3,47	3,43	3,62	4,55	3,75
Kartofle .... „	1,07	1,15	1,33	0,93	1,33	1,16
Mięso wołowe.......*funt*.	0,06¼	0,06	0,06	0,6½	0,06	0,06¼
Wełna celna.........*pud*.	24,73	20,63	20	21,87½	11,33	18,51
Drzewo opałowe *sąż. kub.*	5,70 – 6,77	3,12 – 3,90	4,12—4,40	4,83 – 5,93	5,14 – 7,02	4,62—5,60
Wódka (z podatkiem) *wiad*.	4,32½	3,72	4,12	4,14½	4,35	4,13

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

1. Eskonta (skup):

a) Wexli krajowych.

	rubli
Pozostawało w portfelu 8 listop......	1.327.718, 32
Skupiono do 8 listopada włącznie ...	87.151, 43
	1.414.869, 75
Zwroty po tęż datę czynią..........	127.882, 74½
Pozostaje z dniem 8 listopada.......	1.286.987, ½

b) Wexli zagranicznych.

Pozostawało 1 listop.	189.902, 56½
Nabyto po 8 listopada włącznie	12.169, 10
	202.071, 66½
Zrealizowano	45.453, 22½
Pozostaje 8 listopada	156.618, 44

2. Zaliczenia na zastaw papierów publicznych:

W d. 1 listopada wynosiły	1.079.906, 18½
Włącz. po 8 listop. udzielono zaliczeń	73.203, 62
Razem	1.153.109, 80½
Zwrócono po tęż datę	38.092, 34
Pozostaje w zaliczeniach	1.115.017, 46½

3. Pożyczki na zastaw towarów:

(w składzie warszawskim).

Z dniem 1 listopada pożyczki wynosiły:		
Na zastaw wełny	473.172,,02½	
„ „ innych towar.	189.762, 93½	
		662.934, 96
Po d. 8 listopada włącznie udzielono:		
Na zastaw wełny	19.950	
„ „ innych towar.	2.120	
		22.070
Razem: na zast. wełny	493.122, 02½	
na zast. innych towar.	191.882, 93½	
		685.004, 96
Po d. 8 list. wł. zwróc.		
Na zastaw wełny	7.770	
„ „ innych towar.	3.590	
		11.360
Pozostaje w poż. w d. 8 listopada		
Na wełnę	485.352, 02½	
Na inne towary	188.292, 93½	
		673.644, 96

4. Zaliczenia na zastaw kosztowności.

W d. 1 stycznia wynosiły...........	466.019, 29
Włącznie po 8 list. udzielono zaliczeń	253.124, 92
Razem	719.144, 21
Zwrócono po tęż datę	259.595, 25
Pozostaje w zaliczeniach..........	459.548, 96

5. Stan kasy.

w dniu 9 listopada rano.

Monety srebrne i złote	2.882.691, 22¾
Bilety Banku Polskiego......... ..	510.568
— kred. Cesarstwa............	962.335
Razem	4.355.594, 22¾

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

Buchhalterja Kupiecka poszyt I. *Buchhalterja Gospodarska* poszyt I. *A. Szumlańskiego.*—Sądząc z wyłożonéj w pierwszych poszytach metody, spodziewać się możemy wielkiéj korzyści jaką te prace zwłaszcza dla średnich zakładów przemysłowych, oraz gospodarstw rolnych przynieść będą zdolne, gdy autor ma na celu zastosować system uproszczony podwójnéj buchhalterji do przedsiebierstw, w których prowadzenie buchhalterji włoskiéj byłoby za uciążliwe.

Les métaux considérés au point de vue économique — par M. C. Roswag.

(Złoto i srebro jako środek zamiany; historyczny pogląd na jego rozpowszechnienie).—Użycie szlachetnych metali jako pieniędzy jest zdaniem autora największym po odkryciu pługa wynalazkiem. Pogląd na produkcję i spożycie złota i srebra wiele przedstawia interesu. Do odkrycia Ameryki wartość tych metali w Europie wynosiła 1,000 miljonów franków; od téj epoki do roku 1848 wydobyto ich w saméj Ameryce za 37,150 miljonów franków, w innych częściach świata 5,350 miljonów; od 1848—1857 r. Australja i Kalifornja dostarczyły 8,185 miljonów,—a gdy średnia produkcja roczna wynosi około 740 miljonów, można przypuścić że do roku 1865 wyprodukowano złota i srebra za 58,000 miljonów franków; z ogólnéj téj cyfry przypada przeszło $^1/_3$ na złoto. Spożycie tych metali tak się liczebnie przedstawia: 33% ogólnéj masy użyto na monetę, 10,000 miljonów franków przypadło na wywóz do Azji i Afryki, 13,000 miljonów na starcie przez użycie i straty skutkiem rozbicia okrętów, resztę spożyły sztuki. Z wywiezionych od r 1848—1865 4,000 miljonów przypada na srebro 96%, stąd spostrzegamy zmniejszenie się ilości srebrnéj monety i zastąpienie jéj złotą —W końcu autor porównywa wartość złota i srebra w rozmaitych czasach. W ogólności dzieło to odznacza się bardzo trafnym poglądem na wpływ jaki wzrastająca produkcja złota i srebra na targ Europejski wywiera.

Etudes sur les animaux doméstiques—par Guy de Charnacé. Produkcja mięsa głównie zajmuje autora, bada przyczyny niedostatecznego jéj rozwinięcia i podaje środki na jéj podniesienie, z których pierwszeństwo krzyżowaniu ras oddaje. Od rządu wymaga tylko zachęty i radby usunąć go od udziału w produkcji, to jest od hodowli wszelkiego rodzaju zwierząt domowych

---

Carey i jego teorje ekonomiczne, artykuł umieszczony w Gaz Pol. Nr. 236, daje interesującą charakterystykę prac tego znakomitego amerykańskiego ekonomisty. System jego nazwać można *ekonomika pracy* (robotnictwa). „Główną cechą badań Carey'a, jest wyjaśnienie konieczności disharmonij (sprzeczności) socjalnych, — konieczności już przez Ricard'a i Malthus'a wskazanych; z tą jednak wielką różnicą, że zamiast ich *filozofji rospaczy*, stawi on *harmonję interesów.*"

Przeklęty pieniądz (Maudit argent) *Bastiat'a* Tłómacz téj dowcipnéj broszurki, obiecuje w dalszym ciągu podawać drobne prace tegoż autora. Podzielamy zdanie w G. P. Nr. 233 wypowiedziane, że przyswojone w ten sposób obce utwory, lepiéj celowi odpowiedzą, jeżeli będą nieco streszczone, i pozbawione pewnych okras konwencjonalnych, za obrębem właściwéj społeczności tracących całą swą doniosłość. Metodę taką już zaznaczyliśmy w prospekcie i zamierzamy w życie wprowadzić, skoro nam ramy pisma na to pozwolą.

Goniec Leśny. Obiecują nam pojawienie się od Nowego roku, nowego pisma specjalnego pod tą nazwą,—pisma niezaprzeczenie pożądanego w obec zaniedbania w jakiém zostaje leśnictwo — tak ważna gałęź gospodarstwa narodowego.

Taryfa celna do handlu europejskiego z r. 1857, dla Cesarstwa i Królestwa, w nowém wydaniu i uzupełniona po d 23 maja (5 czerwca) 1865 r. wydrukowaną została w języku polskim; jest do nabycia w komorze składowéj W. i w Zarządzie celnym—N. Św. 39.

Wystawa powszechna r, 1867, w Paryżu. Komitet jéj w Warszawie, ustan. przy K. Rz. S. W., zawiadamia że przyjmowane będą płody *rolnictwa, przemysłu* i *sztuk pięknych*, i wzywa o rychłe przed końcem r. b. zadeklarowanie ilości i jakości przedmiotów do wysłania przeznaczonych, oraz obszerności żądanego miejsca.

Podajemy przytém podział już dokonany przestrzeni w gmachu wystawy pomiędzy rozmaite kraje:

	ma metrów kw.		ma metrów kw.
Francja.........	64.056	Portugalja z osad.	1.'34
Anglja z osadami..	23.002	Brazylja	972
Prusy	7.528	Chiny, Japonja, Azja południowa	810
Austrja..........	7.528	Afryka i Australja	810
Niemcy (Związek).	7.528	Kraje połud. Amer.	810
Belgja...........	7.249	Danja	650
Włochy	3.888	Grecja...........	648
Stany Zjed. Amer.	3.346	Kstwa Dunajskie..	648
Rosja z Polską ...	2.916	Posiadłości papiez.	648
Szwajcarja.......	2 316	Persja i Azja środ.	648
Szwecja i Norwegja	2.091	Mexyk i środkowa Ameryka.......	648
Holandja z osadami	1.998		
Hiszpanja „	1.944		
Turcja	1.296	Rezerwa	1.376

Razem metrów kw. 146.588

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.